

EKOLOŠKA PROIZVODNJA U HRVATSKOJ

Ekološka proizvodnja

Osnovna je svrha ekološke proizvodnje zaštita zdravlja i života ljudi, zaštita prirode i okoliša te zaštita potrošača. Kao takva definirana je Hrvatskim zakonom, međunarodnim pravima te prolazi kroz proceduru i ispitivanja prije nego dobije takvu oznaku.

- omogućava održivo gospodarenje prirodnim resursima (čuva plodnost tla, floru i faunu, vode i atmosferu)

- zabranjuje primjenu kemijskih agrocida, umjetnih mineralnih gnojiva i drugih agrokemikalija

- omogućava vraćanje ravnoteže u prirodu te time čuva biološku raznolikost

- potiče razvoj ruralnih područja i omogućava razvoj malih obiteljskih gospodarstava

- doprinosi do razvoja eko turizma i eko sela te time povezuje poljoprivredne, turističke i zanatske aktivnosti

Ekološka
proizvodnja

Terminologija

„**Ekološki proizvod**“ onaj je proizvod, koji je proizveden i označen sukladno s odredbama Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i propisa donesenih na temelju njega.

„**Proizvođač u ekološkoj proizvodnji**“ jest pravna ili fizička osoba koja ekološke proizvode gospodarski proizvodi, prerađuje, odnosno njima trguje, a upisana je u Upisnik proizvođača u ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

„**Proizvodna jedinica u ekološkoj proizvodnji**“ cijelo je gospodarstvo ili dio gospodarstva, koji su jasno odvojeni od svake druge jedinice, a proizvode sukladno s odredbama Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i propisima donesenim na temelju njega.

Kako prepoznati ekološki proizvod?

Ekološki proizvod, biološki proizvod i organski proizvod zapravo su sinonimi. Prvi naziv službeni je u Hrvatskoj, drugi se često koristi u Njemačkoj dok je treći naziv međunarodni.

Stvarni ekološki proizvod označen je “znakom ekološkog proizvoda”

Broj fizičkih i pravnih osoba u ekološkoj proizvodnji

Godina	Broj proizvođača
2003.	130
2004.	189
2005.	269
2006.	342
2007.	477
2008.	632
2009.	817
2010.	1125
2011.	1494
2012.	1528
2013.	1609
2014.	2194
2015.	3061

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Udio ekoloških površina u odnosu na ukupno korišteno poljoprivredno zemljište

Godina	Korišteno poljoprivredno zemljište [ha]	Površine pod ekološkom proizvodnjom [ha]	Udio površina pod ekološkom proizvodnjom u ukupno korištenim poljoprivrednim površinama, %
2007.	1.201.756	7.577	0,63
2008.	1.289.091	10.010	0,78
2009.	1.299.582	14.193	1,09
2010.	1.333.835	23.282	1,75
2011.	1.326.083	32.036	2,42
2012.	1.330.973	31.904	2,40
2013.*	1.568.881	40.660	2,59
2014.*	1.508.885	50.054	3,32
2015.*	1.537.629	75.883	4,94

* U 2013., 2014. i 2015. godini u ukupnoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta obuhvaćeno je i zajedničko zemljište. Zajedničko zemljište može biti pašnjak ili ostalo korišteno poljoprivredno zemljište na kojem se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke

Biljna proizvodnja

ha	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014	2015.
Oranice	2.214	2.958	2.916	2.800	9.766	17.066	22.156	17.815	19.183	23.802	30.444
Voćnjaci	84	201	575	792	1.264	1.770	2.058	2.851	3.239	3.790	5.638
Vinogradi	30	32	75	212	191	400	614	634	791	931	913
Maslinici	26	37	83	100	228	322	600	860	1.330	1.472	1.334
Livade i pašnjaci	740	2.620	3.496	5.603	1.998	2.452	4.943	7.635	14.279	16.403	33.612
Ugar	27	102	40	100	84	156	452	720	293	477	-
Šume (neobrađeno zemljište)	60	59	87	82	315	444	352	69	-	-	-
Povrće	-	-	92	95	68	284	143	160	165	304	343
Ljekovito bilje	-	-	214	226	279	388	718	1.159	1.368	2.876	3.494
Rasadnici i ostali trajni nasadi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	103
Broj gospodarstava	269	342	477	632	817	1.125	1.494	1.528	1.609	2.194	3.061
UKUPNE POVRŠINE	3.184	6.008	7.577	10.010	14.193	23.282	32.036	31.904	40.660	50.054	75.883

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Stočarska proizvodnja

Komada	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Goveda	315	345	2.749	5.813	6.144	9.796	7.646	5.640	6.540	7.308	7.002
Kopitari	45	19	134	417	484	452	920	507	874	291	265
Ovce	4.520	3.952	6.326	10.501	9.688	9.349	14.773	17.601	19.411	21.690	23.774
Koze	2.226	1.938	3.517	2.780	1.492	1.545	1.206	1.477	1.769	1.552	2.163
Svinje	181	184	473	336	1.299	130	448	1.361	1.122	961	1.114
Perad	5.717	1.180	2.885	3.598	1.612	1.137	2.107	1.947	2.036	2.540	2.093
Pčele, broj košnica	671	822	2.710	2.780	2.121	2.381	1.804	2.462	2.678	3.649	3.418
Kunići	-	11	81	-	50	50	-	23	47	5	-
Proizvodi akvakulture, t	-	-	30	20	-	5	-	250	810	340	300

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede; Obrada: Ministarstvo poljoprivrede

Plasman ekoloških proizvoda na tržište

Ekološka proizvodnja u Hrvatskoj tek je u začetku. Najveći razlog tome je neinformiranost proizvođača koji, uz malo preinaka i uvođenje kontrole, lako mogu dobiti pravo na označavanje svojih proizvoda eko markicama.

Konvencionalna proizvodnja najviše je zastupljena u Hrvatskoj, a odlikuje ju korištenje mineralnih gnojiva, kemijskih agrocida te upotreba tretiranog sjemena.

Da bi netko s konvencionalne prešao na ekoproizvodnju prvo se mora obratiti nadzornoj stanici, ovlaštenom tijelu od MPRRR, koje će nakon pregleda zemlje definirati prijelazno razdoblje u kojem se zemlja treba očistiti od tragova sintetskih tvari. Proizvod u ovom vremenu uzgoja na deklaraciji ne smije koristiti eko-znak jer se takav proizvod ne tretira kao potpun ekološki proizvod, bez obzira što je proizveden od netretiranog sjemena i u potpunosti slijedi ekološki način uzgoja.

U eko uzgoju može se koristiti samo ekološko sjeme koje je odobrilo MPRRR i nadzorne stanice. Trenutačno se takvo sjeme za veće površine ne može pronaći u Hrvatskoj pa se uvozi iz Nizozemske i drugih zemalja EU dok se eko-sjeme za osobne potrebe može pronaći u nekoj od sjemenarni, uzgojiti ga ili kupiti od eko poljoprivrednika.

Potražnja ekoloških proizvoda

Potražnja za ekološkim proizvodima u Hrvatskoj stalno raste, posebice kod urbanog stanovništva i turista. Kupci radije odabiru domaće ekološke proizvode odlične kvalitete. No, nedovoljno razumijevanje prirode ekoloških proizvoda dovodi do njihovog miješanja s lokalnim proizvodima. Potencijal na tržištu je velik jer, osim potražnje, i tradicija povezana s teritorijalnim i kulturnim nasljeđem hrvatskih regija pruža mogućnosti za razvoj ekoloških proizvoda. Eko turizam, pak, može profitirati od uske povezanosti ekološke poljoprivrede i proizvoda specifične kvalitete.

Literatura

- ▶ <http://www.poslovniforum.hr/poljoprivreda/eko.asp>
- ▶ <http://zmergo.hr/eko-proizvodnja/>
- ▶ <http://www.mps.hr/default.aspx?id=6184>
- ▶ <http://www.mps.hr/default.aspx?id=7884>
- ▶ <http://combiboilersleeds.com/image.php?pic=/images/save-the-world/save-the-world-1.jpg>
- ▶ <http://tntportal.ba/wp-content/uploads/2017/01/zalijevanje.jpg>
- ▶ <http://www.personalstudio.jp/blog/wp-content/uploads/2016/06/normal.jpg>

Ekološka proizvodnja je nužnost,
želimo li Zemlju sačuvati za buduće naraštaje!

